

ZARZĄDZENIE MINISTRA BUDOWNICTWA I PRZEMYSŁU MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH

z dnia 27 sierpnia 1959 r.

o gospodarowaniu stalą przy robotach budowlano-montażowych.

Na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 1 dekrety z dnia 29 października 1952 r. o gospodarowaniu artykułami obrotu towarowego i zaopatrzenia (Dz. U. z 1952 r. Nr 44, poz. 301 i z 1956 r. Nr 54, poz. 244) oraz zgodnie z zarządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 lipca 1959 r. w sprawie przekazania Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych uprawnień do wydawania przepisów o gospodarowaniu stalą przy robotach budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 65, poz. 335) zarządza się, co następuje:

Przepis ogólny.

§ 1. Przy stosowaniu stali w budownictwie, poza przepisami zarządzenia, należy stosować się do ogólnie uznanych zasad wiedzy technicznej i postępu technicznego.

Konstrukcja stalowa.

§ 2. 1. Do wykonania konstrukcji stalowych budowlanych budownictwa przemysłowego i ogólnego należy stosować wyroby walcowane ze stali gatunku St 3S według normy PN-54/H-84021. Do elementów mało odpowiedzialnych, jak poręcze, schody itp., dopuszcza się stosowanie stali X, StO, St 1, St 2, St 37 według normy PN-54/H-84020; dla konstrukcji spawanych sprawdzanie spawalności tych stali jest konieczne.

2. Stal gatunku St 52 według normy PN-54/H-84021 można stosować do spawanych elementów stalowych przede wszystkim w konstrukcjach pełnościennych, pod warunkiem uzyskania ekonomiczniejszego rozwiązania w porównaniu ze stalą St 3S. Nie należy stosować stali St 52 do tych konstrukcji, co do których przewiduje się konieczność częstych adaptacji do zmiennych zadań, i do konstrukcji mniejszych, w których ilość zamawianej stali gatunku St 52 byłaby mniejsza niż 50 ton.

3. Ze względu na przejściowe ograniczenie w walcowaniu niektórych profili ze stali St 52, w razie ich stosowania konieczne jest uprzednie uzgodnienie z Centralą Zbytu Stali możliwości ich otrzymania.

§ 3. 1. Połączenia warsztatowe elementów konstrukcji stalowych należy rozwiązywać jako spawane elektrycznie przy użyciu właściwych dla każdego gatunku stali gatunków elektrod lub drutów i topników, stosowanych przy spawaniu łukiem krytym.

2. Stosowanie nitowania warsztatowego jest dopuszczalne przy:

- 1) elementach belek jezdni podsuwnicowych dla ciężkich suwnic produkcyjnych według normy PN-56/B-02012 o nośności powyżej 50 ton, o dużych szybkościach roboczych i o dużej intensywności pracy,
- 2) elementach, w których podstawowym warunkiem jest zachowanie prostoliniowości elementu (prowadnice, wielkie zasuwki, stalowe kurtyny sceniczne itp.).

§ 4. Wszystkie spoiny przeznaczone do skontrolowania za pomocą prześwietlenia promieniami x lub γ powinny być wyraźnie zaznaczone na rysunku, a odpowiednia uwaga powinna być umieszczona w opisie technicznym. Projektant obo-

wiązany jest umieścić odpowiednią notatkę na arkuszu tytułowym projektu i w specyfikacji materiałowej, a zamawiający konstrukcję stalową powinien wskazać na to przyjmującym zamówienie na konstrukcję stalową do wykonania.

§ 5. 1. Przy wykonywaniu budowlanych konstrukcji stalowych ze stali zwykłej jakości (St 3S) należy zamawiać wyroby walcowane bez atestu hutniczego i odbioru przez rzeczoznawcę.

2. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do belek jezdni podsuwnicowych dla ciężkich suwnic produkcyjnych o nośności powyżej 50 ton, o dużych szybkościach roboczych i dużej intensywności pracy oraz do budowli wysokich, jak wieże wyciągowe, maszty, radiowe, telewizyjne, jak również do poszczególnych elementów budynków przemysłowych, narażonych na silne obciążenie dynamiczne wywołane pracą urządzeń mechanicznych.

§ 6. 1. Biuro Studiów i Projektów Konstrukcji Stalowych „Mostostal”:

1) opracuje w porozumieniu z biurami wymienionymi w § 8 pkt 2, 3, 4, 5, 6, 8 i przedstawi do zatwierdzenia Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w ciągu trzech miesięcy od daty wejścia w życie zarządzenia wytyczne wskaźniki zużycia stali na jednostkę odniesienia dla konstrukcji stalowych budownictwa ogólnego i przemysłowego na rok 1959,

2) będzie przedstawiało do zatwierdzenia Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w terminie do dnia 1 października każdego roku, poczynając od 1 października 1959 r., wnioski co do korekty wskaźników wytycznych na następny rok kalendarzowy.

2. Projekty konstrukcji stalowych, przekraczające ustalone wytyczne wskaźniki, powinny być przesyłane jednej ze specjalizowanych pracowni projektowych konstrukcji stalowych wymienionych w § 8 do zaopiniowania słuszności istnienia wskaźników wyższych od wytycznych albo co do konieczności zmian konstrukcji w kierunku obniżenia zużycia stali.

3. W projektach konstrukcji stalowych należy umieszczać na arkuszu tytułowym uwagę: 1) o nieprzekroczeniu wskaźników wytycznych albo 2) o uzgodnieniu wskaźników wyższych ze specjalizowanym Biurem Projektów Konstrukcji Stalowych.

§ 7. 1. Zamawiane i importowane projekty konstrukcji stalowych powinny być dostarczane z kompletnymi obliczeniami statycznymi lub co najmniej powinny zawierać układy i wielkości przyjętych obciążeń. Wielkości tych obciążeń powinny być zgodne z obowiązującymi w kraju przepisami.

2. Zabrania się kierowania bezpośrednio do realizacji projektów wykonanych przez zagranicznego projektanta bez ich skontrolowania pod względem dostosowania projektu do obowiązującego programu walcowania hut krajowych oraz wskaźników zużycia stali określonych w § 6.

§ 8. Konsultacji wymaganych w przepisach § 6 i § 7 udzielają pracownie specjalizowane następujących biur:

- 1) Biura Studiów i Projektów Konstrukcji Stalowych „Mostostal” w Warszawie,

- 2) Biura Projektów Zjednoczenia Projektowo-Produkcyjnego w Zabrze,
- 3) Biura Projektów Urzędów Hutniczych „Biprohut” w Gliwicach,
- 4) Biura Studiów i Projektów Hutnictwa w Krakowie,
- 5) Biura Projektów Energetycznych „Energoprojekt” w Warszawie,
- 6) Biura Projektów Zakładów Przeróbki Mechanicznej Węgla w Katowicach,
- 7) Biura Studiów i Projektów Transportu Drogowego i Lotniczego w Warszawie,
- 8) Warszawskiego Biura Projektów Budownictwa Kolejowego w Warszawie.

§ 9. Przy ustalaniu obciążeniowych warunków wyjściowych do obliczeń statycznych nie należy przekraczać rzeczywistych potrzeb i stosować do konstrukcji budynku lekkich materiałów.

§ 10. Przy ustalaniu metody obliczeń statycznych należy wybierać metody dające wyniki najbardziej oszczędne, stosując np.:

- 1) teorię plastyczności do płatwi, belek stropowych ciągłych i ram, w których nie występują obciążenia dynamiczne,
- 2) metodę nośności granicznej w tych wszystkich przypadkach, gdy znaczny jest wpływ obciążeń, dla których współczynniki według normy PN-56/B-03200 są niewielkie. np.: konstrukcje pracujące przede wszystkim na obciążeniu ciężarem własnym,
- 3) metody naprężeń dopuszczalnych, tam gdzie występują znaczne obciążenia dynamiczne i wpływ obciążeń o dużych współczynnikach x jest poważny,
- 4) przyjęcie schematu statycznego, zapewniającego przestrzenną współpracę konstrukcji i uwzględnienie w obliczeniach statycznych współpracy przestrzennej zespołów wszędzie, gdzie spodziewać się można korzystnego wpływu na obniżenie zużycia stali.

§ 11. Przy doborze schematu statycznego należy między innymi uwzględniać następujące zasady:

- 1) w odniesieniu do stropów konieczne jest przeanalizowanie, czy rozstaw belek i podciągów został przyjęty najkorzystniej dla minimalnego zużycia stali,
- 2) stosunek wysokości belki do jej rozpiętości powinien być doborany możliwie najkorzystniej pod względem uzyskania minimalnego ciężaru konstrukcji,
- 3) należy stosować belki ciągłe, a rozcięte tylko w przypadkach, gdy względy konstrukcyjne tego wymagają,
- 4) stosowanie rozwiązań kratowych lub pełnościennych powinno być wynikiem analizy pod względem oszczędnego zużycia stali, jednakże należy uwzględniać aktualne możliwości zaopatrzenia w wyroby walcowane oraz techniczne warunki wykonania konstrukcji,
- 5) w ustrojach szkieletowych należy stosować układy słupowo-podciągowe ze stężeniami kratowymi; dopuszcza się stosowanie stężeń ramowych w przypadkach uzasadnionych względami funkcjonalnymi lub technicznymi.

§ 12. Pod względem rozwiązania konstrukcyjnego należy:

- 1) tak kształtować konstrukcje spawane, aby umożliwić spawanie automatyczne,
- 2) stosować najwłaściwsze rozmieszczenie materiału w elementach konstrukcyjnych, np. w prętach ściskanych dążyć do stosowania przekroji zamkniętych,
- 3) przy stosowaniu profili gorąco walcowanych stosować aktualny program walcowania, obejmujący profile o pocienionych ściankach,

§ 13. Szkielety stalowe mogą być stosowane w budownictwie ogólnym przy wysokościach większych od 50 m. W budynkach niższych zastosowanie szkieletu stalowego wymaga uzyskania zgody Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych i jest dopuszczalne, gdy szkielet stalowy w danych warunkach jest uzasadniony technicznie i ekonomicznie.

§ 14. 1. Do zamówienia na konstrukcję stalową powinny być dołączone rysunki warsztatowe z warsztatowymi wykazami materiałowymi.

2. Jednostkom przyjmującym zamówienia na konstrukcje stalowe służy prawo odmowy przyjęcia zamówienia, do którego dołączona jest tylko warsztatowa specyfikacja materiałowa.

3. Zabrania się przyjmowania do produkcji zamówień na konstrukcje stalowe, do których dołączona jest tylko wstępna specyfikacja materiałowa.

§ 15. 1. Wytwórnice konstrukcji stalowych powinny zastrzyć kontrolę techniczną i ewidencję w magazynach stali w kierunku starannego segregowania odcinków odpadkowych prętów oraz drobnych formatów blach i ich szerokiego wykorzystania na drobne elementy, przewiązki i blachy węzłowe.

2. Przy zbiorczym zestawieniu materiałowym i opracowywaniu zamówień na wyroby walcowane należy:

- 1) zamawiać wyroby walcowane po uwzględnieniu swobodnych zapasów materiałowych oraz materiałów drobnych odpadkowych,
- 2) opracowywać starannie rozkroje blach na drobne elementy pod kątem widzenia najlepszego wykorzystania materiału w celu zamówienia tylko niezbędnych ilości blach,
- 3) opracowywać zamówienia na blachy grube i uniwersalne z uwzględnieniem aktualnych warunków dostawy i sposobu zamawiania blach w celu uzyskania najwyższych opustów, równocześnie korzystnych dla wydajności walcowni blach,
- 4) przy komasowaniu drobnych przewiązek małych formatów blach itp. unikać łączenia ich w płaskowniki (tj. szerokości poniżej 160 mm), a łączyć je w arkusze blach grubych lub blach uniwersalnych (najmniejsza szerokość 160 mm),
- 5) przy komasowaniu blach grubych o grubościach 5—12 mm, stosować w najszerszym zakresie formaty zalecane programami walcowania, a pomiędzy nimi przede wszystkim format 1500 mm × 6000 mm.

3. Należy przeprowadzać instruktaż personelu magazynów stali i działu traserni w kierunku wykorzystywania do produkcji przede wszystkim drobnych odcinków i formatów oraz oszczędnego i zgodnego z komasacją zamówieniową gospodarowania stalą przy wydawaniu do produkcji.

4. Dyrektorzy wytwórni konstrukcji stalowych wydadzą w powyższym zakresie instrukcje, uwzględniając miejscowe warunki i możliwości zastosowania bodźców ekonomicznych dla zapewnienia skuteczności akcji.

§ 16. Wytwórnice konstrukcji stalowych i jednostki przyjmujące zamówienia na takie konstrukcje w myśl zarządzenia nr 36 Ministra Budownictwa z dnia 26 stycznia 1957 r. w sprawie przydziałów, rozdzielników i uzgodnień dostaw konstrukcji stalowych powinny zawiądywać za pośrednictwem Zarządu Konstrukcji Stalowych i Urzędów Przemysłowych „Mostostal” Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych o przypadkach:

- 1) całkowitego unieważnienia zamówienia na konstrukcję stalową,

- 2) częściowego unieważnienia zamówienia na konstrukcję stalową,
- 3) zmian w dokumentacji,
- 4) żądania rozszerzenia zakresu zamówienia z utrzymaniem terminu dostawy całości jak dla zamówienia pierwotnego,
- 5) zmian w kolejności wykonania obiektów lub ich części, jeżeli do wykonania zamówień zostały już zamówione materiały walcowane; żądane zmiany nie mogą być ułatwione przez wytwórnię we własnym zakresie, a wymagają unieważnienia zamówień udzielonych hutom walcującym, ewentualnie ustalenia zmian ilościowych lub zmian uzgodnionej kolejności walcowania.

§ 17. 1. W celu umożliwienia podwyższenia jakości i obniżenia kosztów robót spawalniczych w wytwórniach konstrukcji stalowych należy zbadać stan wyposażenia w sprzęt spawalniczy i aparaturę kontrolną wszystkich wytwórni produkujących konstrukcje stalowe na podstawie zarządzenia nr 36 Ministra Budownictwa z dnia 26 stycznia 1957 r.

2. Ośrodek Badań Spawalniczych w Gliwicach zbada wytwórnie podległe Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, a Instytut Spawalnictwa w Gliwicach — wytwórnie podległe Ministrowi Przemysłu Ciężkiego.

3. Wspólne wnioski z wyników kontroli i propozycje uzupełnienia wyposażenia powinny być złożone Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych i Ministrowi Przemysłu Ciężkiego w terminie 4 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszego zarządzenia.

§ 18. Niedozwolone jest zwiększenie grubości blachy i przekrojów stołowych, wynikających z obliczeń statycznych, jako środka mającego na celu podniesienie trwałości konstrukcji podlegających korozji z wyjątkiem konstrukcji podziemnych, rurociągów, konstrukcji stalowych budownictwa wodnego, zbiorników i zasobników na czynniki agresywne chemicznie i innych konstrukcji niedostępnych do przeglądu.

§ 19. W projektach konstrukcji stalowych należy podawać w uzgodnieniu z zamawiającym sposób zabezpieczenia konstrukcji przed korozją, uwzględniając krajowe możliwości zaopatrzenia w środki przeciwkorozyjne i możliwości wykonawcze. Wytwórnie konstrukcji stalowych i przedsiębiorstwa montażowe powinny zapewnić uzasadnione technicznie warunki wykonania powłok przeciwkorozyjnych i ich konserwacji.

Konstrukcje żelbetowe budowlane.

§ 20. W projektach dla inwestycji należy przewidywać stosowanie do zbrojenia żelbetu oprócz stosowanych stali X, St OS i St 50 B również stal marki St 52, tam gdzie jej stosowanie jest ekonomicznie i technicznie uzasadnione; nie należy stosować stali St 52 do stóp fundamentowych i ław.

§ 21. 1. W wykonywanych projektach budowlanych należy wliczać wskaźniki zużycia stali i betonu określające ilość:

kG stali na 1 m³ budynku
na 1 m³ kondygnacji
na 1 m³ żelbetu
oraz ilości zużytego w m³ betonu
na 1 m³ budynku.

Sposób obliczania wskaźników ustali Biuro Studiów i Projektów Typowych Budownictwa Przemysłowego.

2. Wytyczne wskaźniki w porozumieniu z właściwymi biurami projektowymi zainteresowanych resortów opracują w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie zarządzenia:

Biuro Projektów Typowych i Studiów Budownictwa Miejskiego w zakresie budownictwa ogólnego, a Biuro Studiów i Projektów Typowych Budownictwa Przemysłowego — w zakresie budownictwa przemysłowego.

3. Projekty konstrukcji żelbetowych, wykazujące rzeczywiste wskaźniki wyższe od wskaźników wytycznych, powinny być przedstawione odpowiednio do jednego z wyżej wskazanych biur studiów i projektów typowych do zaopiniowania co do słuszności zamierzonych przekroczeń lub co do konieczności zmian projektu.

§ 22. Jeżeli względy natury technicznej nie stoją temu na przeszkodzie, należy w uzgodnieniu z wykonawcą stosować w prefabrykowanych elementach żelbetowych zbrojenie w postaci zgrzewanych siatek zbrojeniowych. Jednostki wykonawstwa budowlanego posiadające centralne zbrojarnie powinny przygotowywać zbrojenia w postaci zgrzewanych szkieletów zbrojeniowych.

§ 23. Zjednoczenie Przemysłu Betonów i zarządy budownictwa zbadają stan wyposażenia nadzorowanych przez nie wytwórni w aparaturę zgrzewczo-spawalniczą i po zanalizowaniu na podstawie posiadanej mocy produkcyjnej każdej wytwórni przedstawiają Ministrowi Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych wnioski razem z uzasadnieniem co do konieczności uzupełnienia wyposażenia.

§ 24. 1. Zabrania się kierowania bezpośrednio do realizacji projektów konstrukcji żelbetowej, opracowanych przez zagranicznych projektantów, bez uprzedniego dokonania jej kontroli przez jedną ze specjalizowanych pracowni biur projektowych wymienionych w § 21, pod kątem dostosowania projektu do stosowanych w żelbecie rodzajów stali i sprawdzenia wskaźników zużycia stali stosownie do wymagań ustalonych w zarządzeniu.

2. Zamawiane i importowane projekty konstrukcji żelbetowych powinny być dostarczane z kompletnymi obliczeniami statycznymi lub co najmniej powinny podawać układy i wielkości przyjętych obciążeń.

3. Wielkości obciążeń powinny być dostosowane do przyjętych w kraju. Przy ustalaniu założeń do obliczeń statycznych nie należy zwiększać obciążeń przewidzianych w normie PN-55/B-02009 i założeniach technologicznych. Należy przewidywać stosowanie lekkich materiałów na dachy, ściany i stropy w celu zmniejszenia ciężaru własnego konstrukcji.

§ 25. 1. W budynkach mieszkalnych, jeżeli względy natury technicznej nie stoją temu na przeszkodzie, należy stosować układy nośnych ścian poprzecznych, zwłaszcza betonowych, ograniczając stosowanie szkieletów tylko do przypadków, w których to jest konieczne i uzasadnione względami technicznymi lub funkcjonalnymi.

2. W celu uzyskania oszczędności stali w stropach budynków mieszkalnych przy pełnym wykorzystaniu nośności betonu Biuro Projektów Typowych i Studiów Budownictwa Miejskiego ustali optymalne rozpiętości stropów, które po zatwierdzeniu przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych zostaną wprowadzone do stosowania w biurach projektowych.

§ 26. Przy łączeniu prętów zbrojeniowych jak najszerzej należy stosować doczołowe zgrzewanie lub spawanie, nie należy go jednak stosować w połączeniach prętów przeciąganych na zimno.

§ 27. Przy projektowaniu elementów prefabrykowanych należy każdorazowo przeanalizować konieczność stosowania uchwytów montażowych ze stali i zastąpić je np. odpowiednimi otworami do mocowania chwytaków.

§ 28. Biuro Projektów Typowych i Studiów Budownictwa Miejskiego, niezależnie od doskonalenia konstrukcji stropów

żelbetowych, przeprowadzi studia, analizy i opracuje na ich podstawie elementy stropowe, typowe, masowego użycia w rozwiązaniu struno-betonowym dla potrzeb budownictwa ogólnego, a Biuro Studiów i Projektów Typowych Budownictwa Przemysłowego — dla potrzeb budownictwa przemysłowego.

§ 29. 1. W budownictwie ogólnym do wypełniania ścian zewnętrznych budynków o ustroju nośnym szkieletowym należy stosować lekkie materiały izolacyjne, tak by ciężar ściany łącznie z tynkami nie przekraczał 300 kG/m².

2. Odstępstwa od powyższego wymagania są dopuszczalne w budownictwie służby zdrowia, w innych zaś rodzajach budownictwa — za zgodą Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

Elementy niekonstrukcyjne.

§ 30. Zabrania się stosowania stali w elementach niekonstrukcyjnych, w których użycie stali nie jest konieczne. Odstępstwa w uzasadnionych przypadkach są dopuszczalne za zgodą właściwych organów administracji budowlanej prezydentów wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

§ 31. Przy projektowaniu, wykonywaniu i zatwierdzaniu projektów należy przewidywać najoszczędniejsze stosowanie stali w tych wszystkich przypadkach, w których stal — ze względów architektonicznych, bezpieczeństwa lub z braku innych, niedeficytowych materiałów zastępczych — powinna znaleźć zastosowanie, jak np.: balustrady balkonowe, schodowe, drzwi i bramy, podesty i ściany działowe w zakładach przemysłowych, formy, deskowania, stemple, rusztowania, ościeżnice, skrzydła itp.

§ 32. Biuro Projektów Typowych i Studiów Budownictwa Miejskiego w porozumieniu z Biurem Studiów i Projektów Typowych Budownictwa Przemysłowego opracuje w ciągu trzech miesięcy od wejścia w życie zarządzenia wskaźniki maksymalnego zużycia stali w elementach niekonstrukcyjnych, stosowanych w różnych typach budynków.

Zasady ustalania racjonalnego rodzaju konstrukcji w obiektach budowlanych.

§ 33. Wybór dla obiektów budowlanych racjonalnego rodzaju konstrukcji: stalowej, żelbetowej (zwykłej lub z samonośnym zbrojeniem) albo mieszanej powinien być oparty na wszechstronnej analizie techniczno-ekonomicznej, związanej z realizacją obiektu, warunkami jego pracy oraz ekonomicznością inwestycji.

§ 34. Przy wyborze konstrukcji należy przeanalizować następujące dane:

- 1) przeznaczenie obiektu i związane z tym:
 - a) przydatność eksploatacyjną i powiązanie z funkcją lub technologią,
 - b) trwałość obiektu, koszt eksploatacji i utrzymania, odporność na czynniki zewnętrzne, szkody górnicze,
 - c) okres amortyzacyjny budynku i związaną z tym ewentualną zmianę przeznaczenia (adaptacja całkowita lub częściowa w związku ze zmianą technologii) czy rozbiorę,
 - d) termin, warunki realizacji, dogodność montażu,
 - e) możliwość zmniejszenia kubatury, zwiększenia powierzchni użytkowej, obniżenie kosztów eksploatacji,
 - f) inne dane, które ze względu na przeznaczenie obiektu mogą stanowić o wyborze rodzaju konstrukcji (np. wzgląd na estetykę, obronność kraju itp.).

2) czynniki ekonomiczno-techniczne, jeżeli względy omówione w pkt 1 nie przesądziły o wyborze konstrukcji, a mianowicie:

- a) koszt realizacji z uwzględnieniem korzyści wynikających z wcześniejszego wykończenia inwestycji,
- b) ilość zużycia materiałów deficytowych,
- c) obciążenia środków transportowych, maszyn i urządzeń pomocniczych,
- d) inne czynniki związane z realizacją budowy, jak np. koszt, sposób i termin posadowienia obiektu, wielkość placów budowy, trudności montażu, wpływ robót ziemowych, lokalne trudności materiałowe itp.

§ 35. 1. W celu uzyskania możliwości właściwego przeanalizowania danych określonych w § 34 należy wykonać dwa warianty projektu wstępnego konstrukcji (wariant stalowy i żelbetowy lub inny) z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2 i 3.

2. W razie gdy zastosowanie konstrukcji mieszanej jest uzasadnione, alternatywne rozwiązanie może dotyczyć tylko niektórych elementów konstrukcji.

3. W celu obniżenia kosztów dokumentacji dopuszcza się wprowadzenie uproszczeń, szczególnie w przypadku stosowania rozwiązań typowych, tak jednak aby możliwe było porównanie wariantów.

§ 36. Następujące budowle wymagają opracowania wstępnego w dwóch wariantach — konstrukcja stalowa i inne odmiany konstrukcji żelbetowej lub mieszanej:

- 1) budynki mieszkalne, użyteczności publicznej, monumentalne:
 - a) o wysokości od 14 kondygnacji lub 42 m,
 - b) stałe jednokondygnacyjne lub wielokondygnacyjne o rozpiętości traktów większej od 10 m lub wymagające przekryć dachowych o rozpiętościach większych od 15 m,
- 2) hale wystawowe, dworcowe, sportowe, hangary itp. obiekty wymagające przekryć dachowych o znacznej rozpiętości,
- 3) wielokondygnacyjne budynki przemysłowe i magazyny o traktach, w których rozpiętość przewyższa 10 m, jeżeli technologia lub inne względy natury technicznej nie wymagają zastosowania konstrukcji stalowej lub żelbetowej,
- 4) hale przemysłowe o rozpiętościach, jak pkt 3 lub z suwnicami o nośności powyżej 10 t,
- 5) obiekty specjalne, jak bunkry, wieże radiowe i telewizyjne, słupy linii wysokiego napięcia poniżej 60 KV, słupy sieci trakcyjnych itp.

§ 37. Wyboru wariantu dokonuje inwestor w porozumieniu z właściwym organem administracji budowlanej prezydium rady narodowej i z wykonawcą biorąc pod uwagę wniośki biur projektowych. Wykonawcy i biurom projektowym służy prawo odwołania się od decyzji inwestora do Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, a w zakresie budynków resortu Ministra Komunikacji o charakterze technicznym — do Ministra Komunikacji.

§ 38. Przepisów zarządzenia nie stosuje się do budowy mostów kolejowych i drogowych.

§ 39. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych:
w z. J. Grzymek